

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 16. lokakuuta 2008
(OR. fr)**

14368/08

CONCL 4

SAATE

Lähetäjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: **BRYSELIN EUROOPPA-NEUVOSTO
15. JA 16. LOKAKUUTA 2008**

PUHEENJOHTAJAN PÄÄTELMÄT

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena Brysselissä 15. ja 16. lokakuuta 2008 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät.

Eurooppa-neuvosto kokoontui 15. ja 16. lokakuuta 2008 kansainvälisen talous- ja rahoituskriisin merkeissä. Eurooppa-neuvosto toi julki päättäväisyytensä toteuttaa yhdessä sovittuja ja globaaleja toimia Euroopan rahoitusjärjestelmän ja tallettajien suojelemiseksi. Eurooppa-neuvosto vakuutti uudelleen, että sen tavoitteena on kokonaissopimus energia- ja ilmastonmuutospaketista ennen vuoden loppua. Eurooppa-neuvosto päätti nopeuttaa energiavarmuutta koskevaa työskentelyä. Se hyväksyi Euroopan maahanmuutto- ja turvapaikkasopimuksen. Ulkoasioiden osalta se arvioi Venäjän toimia 8. syyskuuta 2008 tehdyn sopimuksen täytäntöönpanemiseksi, Georgian tilannetta ja EU:n suhteita itänaapureihinsa. Eurooppa-neuvosto kuuli Irlannin pääministerin analyysin Irlannissa Lissabonin sopimuksesta järjestetystä kansanäänestyksestä ja asiaan palataan joulukuussa. Eurooppa-neuvosto vahvisti unionin tulevaisuutta pohtivan mietintäryhmän kokoonpanon.

o
o o

Eurooppa-neuvoston kokousta edelsi Euroopan parlamentin puhemiehen Hans-Gert Pötteringin esitys, jonka jälkeen vaihdettiin näkemyksiä.

o
o o

TALOUS- JA RAHOITUSTILANNE

1. Eurooppa-neuvosto vahvistaa päätöksensä toimia rahoituskriisissä koordinoidulla ja kokonaisvaltaisella tavalla, jotta voidaan palauttaa rahoitusjärjestelmän asianmukainen toiminta, varmistaa näin talouden normaali ja tehokas rahoitus ja palata kasvuun ja työllisyyteen.
2. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen Euroopan keskuspankin ja asianomaisten kansallisten keskuspankkien rahoituskriisin alkamisen jälkeen toteuttamiin toimenpiteisiin sekä niiden hyvään koordinointiin kumppanimaiden keskuspankkien kanssa. Rahoitusjärjestelmän likviditeetti varmistetaan kaikkien viranomaisten toimesta luottamuksen ja vakauden säilyttämiseksi.

3. Eurooppa-neuvosto suhtautuu myönteisesti 12. lokakuuta 2008 hyväksytyyn euroalueen maiden yhteiseen toimintasuunnitelmaan, jonka periaatteisiin se yhtyy¹. Se suhtautuu myönteisesti myös jäsenvaltioiden – niin euroalueeseen kuuluvien kuin muidenkin – toteuttamiin toimiin, jotka ovat tämän suunnitelman periaatteiden ja perustamissopimuksen mukaisia. Komission jo hyväksymiä kansallisia toimenpiteitä voidaan edelleen soveltaa. Eurooppa-neuvosto vetoaa jäsenvaltioihin, jotta ne huolehtisivat siitä, että myös niiden tulevat kansalliset toimenpiteet noudattavat näitä periaatteita, ja ottaisivat huomioon päätöstensä mahdolliset vaikutukset muihin jäsenvaltioihin.

4. Eurooppa-neuvosto vahvistaa sitoutuneensa siihen, että kaikissa olosuhteissa ryhdytään tarpeellisiin toimiin rahoitusjärjestelmän vakauden säilyttämiseksi, tärkeiden rahoituslaitosten tukemiseksi, konkurssien välttämiseksi ja säästäjien talletusten suojaamiseksi. Näillä toimenpiteillä pyritään yhdessä keskuspankkien ja valvontaviranomaisten kanssa varmistamaan rahoituslaitosten riittävä likviditeetti, helpottamaan niiden rahoitusta ja hankkimaan niille pääomavaroja, jotta ne jatkaisivat normaalisti talouden rahoittamista. Eurooppa-neuvosto katsoo, että vaikeuksissa olevien rahoituslaitosten tukitoimiin tulisi liittyä toimia, joilla voidaan varmistaa veronmaksajien suojaaminen, johtohenkilöiden ja osakkeenomistajien vastuuvollisuus sekä muiden markkinatoimijoiden oikeutettujen etujen suojaaminen.

5. Nykyisissä poikkeuksellisissa olosuhteissa eurooppalaisia sääntöjä on sovellettava edelleen nopean ja joustavan toiminnan vaatimalla tavalla. Eurooppa-neuvosto antaa tukensa sille, että komissio panee tässä hengessä täytäntöön kilpailupolitiikkaan, erityisesti valtiontukiin, liittyviä sääntöjä jatkaen yhtenäismarkkinoiden ja valtiontuen periaatteiden soveltamista.

¹ Asiak. 14239/08.

6. Nopean ja tehokkaan reaktion varmistamiseksi kriisitilanteissa perustetaan epävirallinen hälytys-, tiedonvaihto- ja arviointimekanismi (rahoituskriisiyksikkö). Tässä mekanismissa ovat mukana Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajan, komission puheenjohtajan, EKP:n pääjohtajan (yhdessä Euroopan muiden keskuspankkien kanssa), euroryhmän puheenjohtajan ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat. Mekanismi, jonka kriisitilanteeseen joutunut jäsenvaltio voi aktivoida koska tahansa, nojautuu nykyisiin hallinnollisiin rakenteisiin ja huolehtii välittömästä ja luottamuksellisesta tiedottamisesta toimielimille ja kaikille jäsenvaltioille. Mekanismin avulla voidaan myös valvoa toteutettujen tai toteutettavien toimien hyvää koordinointia. Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa laatimaan mahdollisimman pian rahoituskriisiyksikön kokoonpanoa ja toimintaa koskevat säännöt.
7. Rahoitus- ja pankkijärjestelmää koskevan luottamuksen varmistaminen sekä tallettajien ja investoijien etujen suojaaminen edellyttävät myös, että rahoituslaitokset noudattavat tinkimättömästi sitoumustensa ja riskiensä avoimuutta koskevia suosituksia.
8. Eurooppa-neuvosto korostaa, että Euroopan rahoitusalan, erityisesti rajatylittävien ryhmittymien, valvontaa on tiukennettava ja että Ecofin-neuvoston etenemissuunnitelma on toteutettava kiireesti, jotta tehostettaisiin Euroopan tason valvonnan koordinointia. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen siihen, että komissio on perustanut korkean tason työryhmän. Eurooppa-neuvosto kehottaa kansallisia valvontaviranomaisia kokoontumaan aluksi ainakin kerran kuukaudessa tietojenvaihtoa varten.

Eurooppa-neuvosto tukee vakaussäntöjen tiukentamiseksi parhaillaan tehtävän työn nopeuttamista, mukaan lukien pankkien omien varojen riittävyttä koskevan direktiivin käsittely.

Eurooppa-neuvosto kehottaa lisäksi käsittelemään nopeasti komission odotettavissa olevan säädösehdotuksen, jolla tiukennetaan luottoluokituslaitosten rakenteita ja niiden Euroopan tason valvontaa. Se kehottaa tekemään nopeasti päätöksiä talletussuojaa koskevien eurooppalaisten sääntöjen kehittämisestä, jotta varmistettaisiin säästäjien suojaaminen. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen rahoituslaitoksiin sovellettavista tilinpäätösstandardeista ja niiden tulkinnasta tehtyyn päätökseen.

Lisäksi Eurooppa-neuvosto kehottaa pohtimaan yhteistoiminnassa kansainvälisten kumppaneiden kanssa yleisemmin vaikutuksia, joita käypään hintaan ja markkinahintaan perustuvalla kirjanpidolla olisi rahoituslaitoksiin ja markkinoihin niiden myötäsykliset vaikutukset mukaan lukien.

9. Jotta kriisistä voidaan ottaa opiksi ja yleisön luottamus palauttaa, Eurooppa-neuvosto vaatii painokkaasti rahoitusjärjestelmän kaikilta toimijoilta, etenkin pankkialalta vastuuvollisuutta. Se korostaa, että yritysjohtajien todellisen suorituksen tulee näkyä heidän palkkiossaan, myös erorahassa ("kultaiset kädenpuristukset"), jonka olisi oltava riippuvainen johtajan tosiasiallisesta osuudesta yrityksen menestykseen. Samoin on valvottava sitä, että osakeoptioiden tuotto tai palkkiojärjestelmä, erityisesti rahoituslalla, ei johda liialliseen riskinottoon eikä äärimmäiseen keskittymiseen lyhyen aikavälin tavoitteisiin. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita toimimaan näiden periaatteiden soveltamiseksi ja pyytää neuvostoa raportoimaan tehdyistä päätöksistä vuoden loppuun mennessä.

10. Rahoitusalan ulkopuolella Eurooppa-neuvosto korostaa päättäneensä vakaasti toteuttaa tarvittavat toimenpiteet kasvun ja työllisyyden tukemiseksi. Se pyytää komissiota muotoilemaan vuoden loppuun mennessä asianmukaisia ehdotuksia erityisesti Euroopan teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyn säilyttämiseksi. Eurooppa-neuvosto painottaa sitä, että rakenteellisten uudistusten jatkaminen on tärkeämpää kuin koskaan, jotta talouskasvu saataisiin alkamaan uudelleen ja työllisyystilanne paranisi Euroopassa. Taloudellisen toiminnan tukeminen edellyttää riittävää rahoitusta. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen Euroopan investointipankin päätökseen osoittaa 30 miljardia euroa eurooppalaisten pk-yritysten tukemiseen sekä sen sitoumukseen vahvistaa valmiuksiaan avustaa infrastruktuurihankkeita. Se kehottaa Euroopan investointipankkia ottamaan vastuulleen suuremman osan pk-yritysten rahoittamisen riskistä.
11. Budjettipoliitikoissa on edelleen noudatettava tarkistettua vakaus- ja kasvusopimusta, jonka soveltamisessa olisi myös otettava huomioon tämänhetkiset poikkeukselliset olosuhteet, kuten sopimuksen säännöissä määrätään.
12. Euroopan unionin on pyrittävä kansainvälisten kumppaneidensa kanssa kansainvälisen rahoitusjärjestelmän todelliseen ja täydelliseen uudistamiseen, joka perustuu avoimuuden, pankkien vakavaraisuuden, vastuullisuuden, eheyden ja maailmanlaajuisen hallintotavan periaatteisiin. Tavoitteena on tehdä nopeasti päätöksiä avoimuudesta, sääntelyn maailmanlaajuisista standardeista, rajat ylittävästä valvonnasta ja kriisinhallinnasta, välttää eturistiriidat ja luoda ennakkovaroitusjärjestelmä niin, että säästäjien ja sijoittajien keskuudessa herää luottamus kaikissa maissa. Unioni tekee nopeasti asianmukaiset aloitteet yhteistoiminnassa tärkeimpien kumppaneidensa ja asianomaisten kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa. EU valmistelelee nämä aloitteet perusteellisesti.
13. Eurooppa-neuvosto ilmaisee solidaarisuutensa Islannin ponnisteluille. Islanti on integroitunut tiiviisti EU:n yhtenäismarkkinoihin ETA-sopimuksen kautta ja tarvitsee kansainvälisen yhteisön tuen. Eurooppa-neuvosto odottaa Islannin noudattavan kansainvälisiä sitoumuksiaan.

14. Eurooppa-neuvosto pani merkille puheenjohtajavaltion yhdessä komission kanssa laatiman raportin öljyn hintojen volatiliteetista. Se kehottaa neuvostoa jatkamaan nopeasti asian käsittelyä ja pyytää tällä välin komissiota ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin öljyn kaupallisten varastojen avoimuuden edistämiseksi sekä energiatehokkuuden parantamiseksi erityisesti yhdessä Euroopan investointipankin kanssa.

LISSABONIN SOPIMUS

15. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieliin kesäkuussa 2008 antamansa päätelmät ja panee merkille Irlannin pääministerin Brian Cowenin esittämän analyysin Lissabonin sopimusta koskevan kansanäänestyksen tuloksista. Irlannin hallitus jatkaa keskusteluja ratkaisun löytämiseksi tilanteeseen. Tältä pohjalta Eurooppa-neuvosto sopi siitä, että kysymykseen palataan Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2008 pidettävässä kokouksessa ratkaisun osatekijöiden ja yhteisen etenemistavan määrittelemiseksi.

ENERGIA JA ILMASTONMUUTOS

16. Eurooppa-neuvosto vahvistaa pitävänsä tinkimättä kiinni maaliskuussa 2007 ja maaliskuussa 2008 hyväksymistään kunnianhimoisista sitoumuksista ilmasto- ja energiapolitiikan alalla. Se pyytää tässä yhteydessä puheenjohtajavaltiota ja komissiota työskentelemään tehostetusti lähiviikkoina, jotta Eurooppa-neuvosto voisi päättää joulukuussa 2008 asianmukaisista ratkaisuista Euroopan elinkeinoelämän kaikkien sektoreiden ja kaikkien jäsenvaltioiden osalta kunkin erityistilanne huomioon ottaen tyydyttävän, täsmällisesti määritellyn kustannustehokkuuden puitteissa.

ENERGIAVARMUUS

17. Energian toimitusvarmuus on Euroopan unionille ensisijainen asia. Se edellyttää kaikilta jäsenvaltioilta vastuullisuutta ja solidaarisuutta. Eurooppa-neuvosto päättää tämän vuoksi ja puheenjohtajavaltion toimittaman raportin¹ huomioon ottaen tehostaa käynnissä olevaa työskentelyä antamalla seuraavat suuntaviivat ja kehottamalla komissiota tarvittaessa esittämään vastaavat ehdotukset tai aloitteet:
- a) viimeistellään sähkön ja kaasun sisämarkkinoita koskeva säädöspaketti ennen lainsäädäntökauden päättymistä;
 - b) nopeutetaan energiatehokkuutta koskevan eurooppalaisen toimintasuunnitelman ja strategisen energiateknologiasuunnitelman täytäntöönpanoa;
 - c) jatketaan päättäväisesti energialähteiden monipuolistamista, johon energia- ja ilmastopakettin toimenpiteet vaikuttavat suoraan;
 - d) edistetään markkinoiden toiminnan tehostamista, erityisesti lisäämällä virtoja ja varastoja koskevaa avoimuutta ja vaihtamalla tietoja pitkän aikavälin tarpeista ja resursseista;
 - e) kehitetään kriisimekanismeja, joiden avulla selviydytään tilapäisistä toimituskatkoista;
 - f) vahvistetaan ja täydennetään kriittistä infrastruktuuria, erityisesti Euroopan laajuisia energiansiirtoverkkoja ja nesteytetyn maakaasun terminaaleja. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteenliittäntöihin ja Euroopan syrjäisimpien maiden mukaanliittämiseen, eurooppalaisten verkkojen niveltämiseen hankintainfrastruktuuriin sekä tarpeeseen monipuolistaa sekä energian lähteitä että toimitusreittejä. Eurooppa-neuvosto kannattaa komission aloitetta, jonka tarkoituksena on laatia toimintasuunnitelma yhteenliittymien muodostamisen nopeuttamiseksi Baltian alueella. Laaditaan tätä koskeva työohjelma vuoden loppuun mennessä;

¹ Asiak. 14090/08.

g) kehitetään unionin suhteita energia-alan tuottaja- ja kauttakuljetusmaihin energian toimitusvarmuuden vakautta sekä energian lähteiden ja toimitusreittien monipuolistamista silmällä pitäen. Eurooppa-neuvosto panee tämän osalta tyytyväisenä merkille useiden jäsenvaltioiden energiavarmuuden alalla tekemät aloitteet, erityisesti kokouksen Kaspianmeren maiden ja kauttakuljetusmaiden kanssa, jonka puheenjohtajavaltio Tšekki järjestää keväällä 2009.

18. Eurooppa-neuvosto palaa asiaan maaliskuun 2009 istunnossaan arvioidakseen asian käsittelyn etenemistä, myös komission seuraavan strategisen energiakatsauksen valossa, ja tehdäkseen asian edellyttämät päätökset.

EUROOPAN MAAHANMUUTTO- JA TURVAPAIKKASOPIMUS

19. Eurooppa-neuvosto hyväksyi Euroopan maahanmuutto- ja turvapaikkasopimuksen¹, jossa ilmaistaan Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sitoumus harjoittaa oikeudenmukaista, tehokasta ja yhtenäistä politiikkaa muuttoliikkeisiin liittyvien haasteiden ja mahdollisuuksien alalla. Sopimus on vastedes perustana yhteiselle maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikalle, jota ohjaa jäsenvaltioiden välinen solidaarisuus ja yhteistyö kolmansien maiden kanssa. Tämän yhteisen politiikan on perustuttava muuttovirtojen asianmukaiseen hallintaan ei vain vastaanottavien maiden vaan myös alkuperämaiden sekä muuttajien hyväksi.

20. Sopimuksessa esitetyt peruseriaatteet muokataan toimenpiteiksi, jotka on viipymättä toteutettava niin Euroopan unionin kuin kansallisella tasolla. Lisäksi nämä periaatteet otetaan huomioon myös Euroopan unionin tulevassa työohjelmassa, jonka komissio esittää toukokuussa 2009 ja joka on tarkoitus viimeistellä Ruotsin puheenjohtajakaudella. Sopimuksen täytäntöönpanosta keskustellaan vuosittain kesäkuun 2010 Eurooppa-neuvostosta alkaen.

¹ Asiak. 13440/08.

EUROOPPA-NEUVOSTON 1. SYYSKUUTA 2008 PIDETYN KOKOUKSEN JATKOTOIMET

21. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille Venäjän joukkojen vetäytymisen Etelä-Ossetiaan ja Abhasiaan rajoittuvilta alueilta olennaisena uutena vaiheena 12. elokuuta ja 8. syyskuuta 2008 tehtyjen sopimusten täytäntöönpanossa, ja kansainvälisten neuvottelujen aloittamisen Genevessä näiden sopimusten mukaisesti. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota ja neuvostoa arvioimaan kattavasti ja perusteellisesti EU:n ja Venäjän suhteita Nizzassa 14. marraskuuta 2008 järjestettävää seuraavaa huippukokousta silmällä pitäen. Arvio otetaan huomioon jatkettaessa neuvotteluja Venäjän kanssa tehtävästä uudesta kumppanuussopimuksesta.

22. Euroopan unioni aikoo erityisesti naapuruuspolitiikkansa keinoin jatkaa itäisten naapuriensa tukemista niiden talouden nykyaikaistamista ja demokratisoitumista koskevilla pyrkimyksillä. Eurooppa-neuvosto korostaa tältä osin Pariisissa järjestetyn EU:n ja Ukrainan välisen huippukokouksen tulosten merkitystä ja kehottaa vahvistamaan unionin ja Moldovan tasavallan sekä Georgian välisiä suhteita 13. lokakuuta 2008 kokoontuneen neuvoston päätelmien mukaisesti. Se antaa neuvostolle tehtäväksi tarkastella alustavasti Euroopan unionin tulevaa "itäistä kumppanuutta" koskevia ehdotuksia, joita komissiolla on aikomus esittää jo marraskuussa.

MIETINTÄRYHMÄ

23. Eurooppa-neuvosto hyväksyi mietintäryhmän puheenjohtajan ja sen kahden varapuheenjohtajan ehdotuksen ryhmän kokoonpanoksi. Ehdotus on näiden päätelmien liitteenä. Ryhmä aloittaa työnsä mahdollisimman nopeasti ja työskentelee joulukuussa 2007 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa hyväksytyyn toimeksiannon mukaisesti. Neuvoston pääsihteeristö antaa ryhmälle materiaaliapua ja logistiikkatukea.

Mietintäryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja

Felipe González Márquez

Varapuheenjohtajat

Vaira Viķe-Freiberga

Jorma Ollila

Jäsenet

Lykke Friis

Rem Koolhaas

Richard Lambert

Mario Monti

Rainer Münz

Kalypso Nicolaïdis

Nicole Notat

Wolfgang Schuster

Lech Walesa

Luettelo Eurooppa-neuvostolle toimitetuista viiteasiakirjoista

- Euroopan maahanmuutto- ja turvapaikkasopimus (asiak. 13440/08, hyväksytty oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa 25. syyskuuta 2008 ja vahvistettu Eurooppa-neuvostossa)

o

o o

- Julkilausuma euroalueen maiden yhteisestä toimintasuunnitelmasta (asiak. 14239/08)
- Puheenjohtajavaltion suuntaviivat energia- ja ilmastopakettin jatkokäsittelyn osalta (asiak. 14240/08 + REV 1 (cs) + REV 2 (en, de, da, sv, lt, mt, pl, sk, sl))
- Puheenjohtajavaltion selvitys energian toimitusvarmuudesta (asiak. 14090/08)
- Puheenjohtajavaltion raportti öljyn hintojen volatilitteetista (asiak. 13266/2/08 REV 2)
